

dk

Siv och Leif Äng
Erik Geetes gata 63
573 40 TRANÅS

Nicklas Äng
Säbyvägen 15
573 86 TRANÅS

Bildande av naturreservatet Klämmesmålens odlingslandskap i Ödeshögs kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen det område som avgränsats på bifogad karta som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Klämmesmålens odlingslandskap.

Syfte

Syftet med naturreservatet Klämmesmålens odlingslandskap är att bevara ett välhävdat äldre odlingslandskap med slätter- och betesmarker samt ålderdomliga flikiga åkrar med tillhörande karakteristiska växter och djur. Den gamla skogen med miljöer för hotade växter och djur ska bevaras och brukas på ett ålderdomligt sätt. Syftet med naturreservatet är även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

Syftet skall uppnås genom naturvårdsinriktad skötsel av området. Naturreservatet skall under stort hänsynstagande till flora och fauna vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet och för vetenskaplig forskning.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 § naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A Inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning med annat ändamål än för jordbrukets behov eller för boendeändamål och efter samråd med naturvårdsförvaltaren
2. anlägga väg eller uppställningsplats för fordon med undantag av parkeringsplats för besökare i enlighet med fastställd skötselplan

3. bedriva täkt, spränga, borra, utfylla eller utföra annan mekanisk markbearbetning som kan förstöra de natur- och kulturvärden som tillhör det äldre odlingslandskapet
 4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med naturvårdsröjningar eller för jordbrukets behov
 5. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter
 6. gräva upp växter med undantag av tomtmark
 7. tillföra växtnäringsämnen med undantag av tomtmark och brukad åkermark
 8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
 9. tillföra kalk eller andra mineralämnen till mark eller vatten med undantag av tomtmark och brukad åkermark
 10. avverka annat än genom plockhuggning och efter samråd med Länsstyrelsen. Det är även förbjudet att gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd utan samråd med länsstyrelsen och med annat syfte än att höja de biologiska/ekologiska värdena. För samtliga åtgärder gäller att de får ske endast i enlighet med fastställd skötselplan.
 11. uppföra mast, vindkraftverk, luft- eller markledning
 12. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
 13. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling
- Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder mot åtgärder som utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med fastställd skötselplan.

B Sakägares skyldighet att tåla intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av reservatet
2. skötsel i form av betes- och slåtterdrift samt övrig skötsel av mark i enlighet med fastställd skötselplan. Föreskriften gäller enbart om skötseln inte ombesörjs av markägaren eller dennes arrendator.
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet bl a informationsskyltar, vandringsled och parkeringsplats som anges i fastställd skötselplan

C Vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. köra eller parkera motordrivet fordon på annat än anvisad plats
2. tälta eller ställa upp husvagn
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
5. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp
6. på ett störande sätt utnyttja radio, musikinstrument eller dylikt
7. störa djurlivet genom att t ex klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur
8. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla
9. göra upp eld

Dessutom är det förbjudet att, utan Länsstyrelsens tillstånd,

10. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet
11. bedriva försäljning eller annan verksamhet i kommersiellt syfte

D Bestämmelser om vård och förvaltning

1. Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan för naturreservatet Klämmesmålens odlingslandskap. Fastställandet gäller dock inte den ekonomiska utredningen i skötselplanen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen Östergötland.

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning dock kan en omprövning ske om särskilt behov uppstår. Naturvårdsförvaltaren skall även göra en översyn av skötselplanen vart tionde år.

Skäl för beslutet

Den 1 januari 1999 trädde miljöbalken i kraft. Genom miljöbalken upphävs bl a naturvårdslagen och naturvårdsförordningen. Enligt 6§ lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska dock ärenden som inletts före miljöbalkens ikraftträdande handläggas och bedömas enligt äldre bestämmelser. Föreliggande ärende har inletts före den 1 januari 1999 och skall därför handläggas och bedömas enligt äldre bestämmelser.

Det äldre odlingslandskapet vid Klämmesmålen är synnerligen värdefullt med ett stort antal arter knutna till slätter- och betesmarker och en rad kulturhistoriskt, karakteristiska inslag. Klämmesmålen utgör ett mycket välbevarat och bra exempel på ett äldre odlingslandskap som hävdats på ett ålderdomligt sätt ända in i sen tid. En del av barrskogen vid gården hyser hotade arter och är utpekad som nyckelbiotop.

Området bör särskilt skyddas på grund av dess mycket höga biologiska och kulturhistoriska värden.

För att natur- och kulturvärdena i naturreservatet ska bevaras i framtiden är det av stor vikt att hela området sköts/hävdas intensivt genom slätter, bete och åkerbruk. Skogen ska brukas genom plockhuggning och med stor försiktighet.

Klämmesmålen är beslutat som riksintresse för naturvärden med stöd av miljöbalken.

Natura 2000

Klämmesmålen är utpekade som särskilt bevarandeområde (sitekod SE023 0166) med stöd av miljöbalken och EU's art- och habitatdirektiv. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området:

6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ 5,3 ha
9070 Trädklädda betesmarker 5,3 ha
6510 Slätterängar i låglandet 2,1 ha

Följande fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv är utpekade i området:

A 338 Lanius collurio törnskata

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt Miljöbalken 7:28a§ sedan 2001-07-01. Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (MB 7:28b§, andra stycket). Även planerade åtgärder enligt fastställd skötselplan kan kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt MB 6 kapitel 4§. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvens-beskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (MB 6 kap. 1§). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Ärendets handläggning

De mycket höga natur- och kulturvärdena vid Klämmesmålen har varit kända under flera årtionden. Området är utpekad som riksintresse för naturvården och ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet i Sverige. Området ingår även som förslag från Sverige till det ekologiska nätverket Natura 2000 inom den Europeiska Unionen. Brukarna av gården har under en rad år fått ekonomisk ersättning för en del av det arbete de utfört i odlingslandskapet genom sk Nola-medel (Nola = Naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet) och under senare år genom EU's miljöstöd.

Länsstyrelsen tog upp en diskussion om bildande av naturreservat när de äldre brukarna, Ivar och Märta Johansson, frånträdde gården 1996 i samband med Ivar Johanssons bortgång. De fyra syskonen ställde sig i princip positiva till bildande av naturreservat för att bevara de höga natur- och kulturvärdena vid gården.

1998 blev Siv och Leif Äng (Siv är dotter till Ivar och Märta Johansson) markägare till Klämmesmålen och länsstyrelsen tog fram ett förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet som diskuterades med de nya markägarna. En överenskommelse om intrångsersättning till markägarna till följd av föreskrifterna för det blivande naturreservatet har träffats. Efter detta har förslag till beslut inklusive skötselplan remitterats till berörda parter, se nedan angående remissyttranden.

Remissyttranden

Förslag till beslut om naturreservat inklusive skötselplan har remitterats till markägarna, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Ödeshögs kommun, Skogsvårdsstyrelsen i Mjölby, Banverket och Naturskyddsföreningen i Ödeshög. Följande instanser har svarat och tillstyrkt bildandet av naturreservatet; Naturvårdsverket, Banverket och Naturskyddsföreningen i Ödeshög. Markägarna har lämnat muntliga synpunkter bla angående historiska ägarförhållanden som klargjorts i det slutliga förslaget till beslut.

Lämplig användning av markområde

Länsstyrelsen har, i enlighet med 2 och 3 kap i NRL, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Klämmesmålen odlingslandskap är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att åtgärden går att förena med gällande kommunal översiktsplan.

Konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat (enl 27 § verksförordningen (1995:1322)):

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30§ inte ger negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet utöver vad som är brukligt enligt allemansrätten. Ordningsföreskrifterna skall samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft med undantag av den del av beslutet som avser föreskrifter meddelade med stöd av 7kap 30§ miljöbalken. Den delen av beslutet gäller omedelbart.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 115, Miljödepartementet).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket Länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsråd Magnus Holgersson, länsassessor Jan Kaller, biträdande länsarkitekt Jan Persson, avdelningsdirektör Sverker Kärrsgård, avdelningsdirektör Sten Persson och biträdande länsantikvarie Carin Claréus. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Anders Senestad, Sven E Andersson, Gertrud Hermelin, Cecilia Ambjörn, Sonia Karlsson, Sven Eric Nilsson, Sven Brus och Elisabeth Gustavsson samt suppleanterna Elisabeth Edlund, Stefan Hagfeldt, Margareta Borggren och Stig Andersson.

Björn Eriksson
Landshövding

Maria Taberman
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Formulär 115

akten (naturresevadtsdossier)

Sändlista

markägare + dk
Naturvårdsverket
Ödeshögs kommun
Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland
Naturskyddsföreningen i Ödeshög, c/o I-C. Prinzencreutz
Fastighetsbildningsmyndigheten
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse
Verksledningens kansli
Kulturmiljöenheten
Samhällsbyggnadsenheten
Lantbruksenheten